

Rapportage Monitor 2014 - 2015

SWV PO 20-01

Rapportage Monitor 2014 - 2015

SWV PO 20-01

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Respons	3
De leerlingen	4 - 6
De middelen	7 - 10
De zorgplicht	11, 12
Algemene vragen	13 - 24
Aanbevelingen voor het SWV	25 - 26
Samenvatting	27 - 29

Bijlagen:

1. Overzicht van de respons
2. SWV PO 20-01 TLV's afgehandelde dossiers
periode: 1-8-2014 tot 31-7-2015
3. TLV's en de aanvragende schoolbesturen - scholen
periode: 1-8-2014 tot 31-7-2015

Inleiding

Voor u ligt een managementsamenvatting van de Monitor Passend Onderwijs in het schooljaar 2014 - 2015 binnen de besturen van het SWV PO 20-01.

Besturen (en hun scholen) zijn - per bestuur of per subregio - gevraagd om antwoorden te geven op vragen rondom 3 thema's:

- Zit de leerling op de juiste plek? (zorgplicht en basisondersteuning)
- Hoe worden de middelen besteed? (verdeling en bestemming van de middelen)
- Is de routing op orde? (zorgplicht, toelating en toeleiding SBO en SO).

Daarnaast zijn de besturen via algemene vragen naar hun mening gevraagd over de ontwikkelingen van Passend Onderwijs en tenslotte naar hun aanbevelingen voor het SWV.

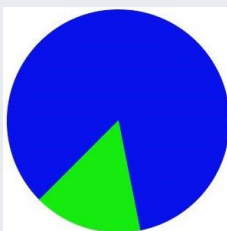
In deze Rapportage zijn alle ontvangen reacties bij elkaar gebracht, waardoor er inzicht ontstaat in wat de scholen en besturen in dit eerste jaar van Passend Onderwijs doen, welke nieuwe opbrengsten dit oplevert en tegen welke uitdagingen aangelopen wordt. Omdat voortaan jaarlijks eenzelfde monitor zal worden uitgezet, kan deze Rapportage tevens als nulmeting beschouwd worden en als eerste bouwsteen voor het opzetten van een trendanalyse over de komende jaren.

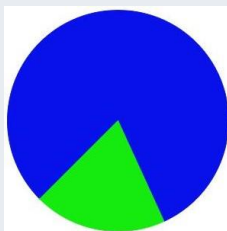
Respons

• • •
WEL NIET

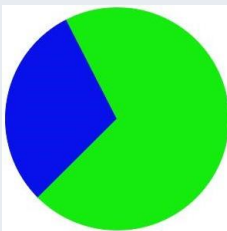
Besturen (27 / 5)

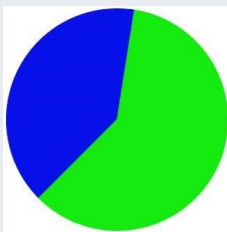
BAO-scholen (254 / 63)

SBO-scholen (3 / 7)

SO-scholen (4 / 5)

Van de meeste besturen is een ingevulde vragenlijst ontvangen. Vijf besturen in de subregio West hebben de monitor zoveel mogelijk gezamenlijk ingevuld, in de subregio Noord hebben twee besturen het gezamenlijk ingevuld. De overige besturen hebben het afzonderlijk ingevuld, een aantal van hen heeft het alleen door een paar scholen laten invullen. Gevolg hiervan is dat de monitor niet op subregionaal, maar op centraal niveau uitgewerkt zal worden.

Van het BAO-onderwijs kan - ondanks dat enkele besturen geen respons hebben gegeven en dat een aantal besturen niet de gegevens van al hun BAO-scholen hebben kunnen aanleveren - een relatief goede weergave worden gegeven.

Dit kan in deze rapportage niet worden gegeven van de S(B)O-scholen, daar is te weinig respons van gekregen. Een SO-school heeft bij de invulling opgemerkt dat het lijkt alsof de vragenlijst meer bedoeld is voor BAO-scholen. Dit kan een reden zijn waarom een aantal schoolbesturen de gegevens van S(B)O-scholen niet heeft ingevuld. De S(B)O-scholen vormen een belangrijk onderdeel van het SWV, daarom zal volgend jaar een aparte vragenlijst voor de S(B)O-scholen meegestuurd worden. Te denken valt aan de volgende vragen: is er sprake van groei of krimp (leerlingenaantal op 01 10 2014 en 01 10 2015), hoeveel leerlingen stromen gedurende het schooljaar in vanuit het BAO en SBO, uit welke groepen komen deze leerlingen, zijn er S(B)O-leerlingen teruggeplaatst, heeft het S(B)O thuiszitters en kunnen alle leerlingen tijdig geplaatst worden?

In bijlage 1 is een overzicht van de respons weergegeven.

De leerlingen

Het ontwikkelingsperspectief (OPP) kan beschouwd worden als een contract tussen ouders en school. Een OPP impliceert dat de leerling op de juiste plek zit. Als met het OPP wordt gestopt, is óf extra ondersteuning niet meer nodig, óf de leerling gaat naar een andere school omdat hij / zij daar een betere plek heeft. In dit laatste geval gaat het vaak om een verwijzing naar het SBO of SO en in een enkel geval om een BAO-BAO-verplaatsing. Bij verwijzingen naar het SBO of SO registreert de Commissie van Advies (CvA) alle verwijzingen. Het SWV wordt hierover maandelijks geïnformeerd. De gegevens van de CvA over het schooljaar 2014 - 2015 worden meegenomen bij de uitwerking van deze vraag.

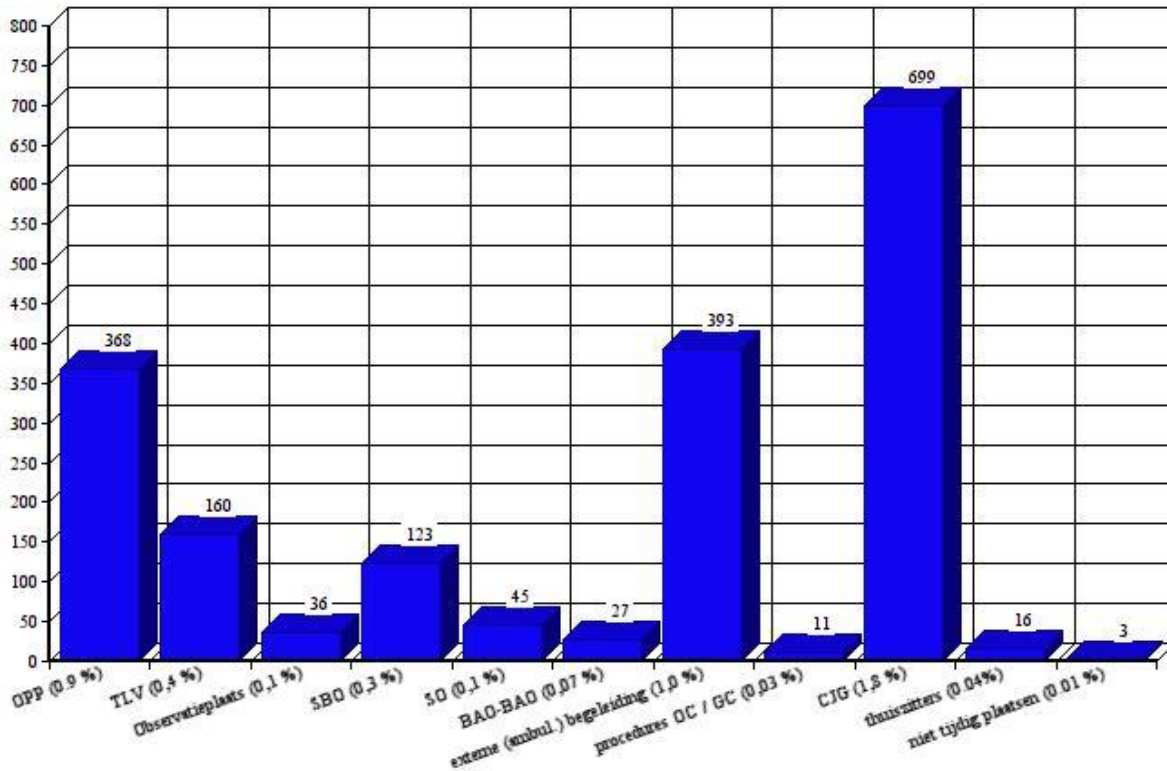
Bij dit thema is een format aangeleverd waarin besturen verschillende gegevens per school invoeren. Zo ontstaat ook een beeld van de situatie in het eigen schoolbestuur. In het totaaloverzicht hieronder gaat het om de gegevens van de BAO-scholen¹. De gegevens van de S(BO)-scholen maken hier geen onderdeel van uit, omdat 1. er te weinig gegevens aangeleverd zijn om een representatief beeld te geven en 2. omdat op deze scholen alle leerlingen een OPP hebben, waardoor het niet handig is ze mee te tellen. Bij de andere thema's worden de ontvangen gegevens wel meegenomen.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de afzonderlijke aantallen niet veel afwijken van het gemiddelde. De grootste verschillen qua aantallen treden op bij de inzet van externe (ambulante) begeleiding en het aantal leerlingen waarvoor het CJG is ingeschakeld. Bij de meeste is dit in evenwicht, maar bij een aantal besturen is er veel inzet op externe begeleiding en wordt het CJG niet ingeschakeld, bij een aantal anderen is het net andersom.

¹ Gegevens van 26 schoolbesturen

Leerlingen BAO- onderwijs (38819)

Totale aantal leerlingen BAO (respons): 38.819

Aantal leerlingen met een OPP, registratie in BRON: totaal 368.

Het was in het schooljaar 2014 - 2015 nog niet verplicht OPP's te vermelden in BRON, scholen zijn hier bij de invulling wisselend mee omgegaan. Zo tellen sommigen hun 'eigen OPP's en leerlijnen' mee, anderen juist niet. In dit totaal zijn ook de niet in BRON geregistreerde OPP's meegeteld.

Aantal leerlingen waarvoor een TLV is aangevraagd en toegekend: 160.

De CvA heeft totaaloverzichten van aanvragen en beschikkingen gemaakt, deze gaan als bijlage (2 & 3) hierbij.

Aantal leerlingen waarvoor een observatieplaats is aangevraagd en toegekend: 36.

Aantal leerlingen verwezen naar het speciaal basisonderwijs: 123.

Dit is 0.3 % van het totaal aantal leerlingen in deze monitor. Alle besturen blijven (ruim) onder de 2 % - norm.

Aantal leerlingen verwezen naar speciaal onderwijs: 45.

Dit is 0.1 % van het totaal aantal en ook hier blijven alle besturen ruim onder de norm (1%).

Aantal verplaatsingen van BAO naar BAO in verband met de ondersteuningsbehoefte: 27.

Aantal leerlingen waarvoor externe (ambulante) begeleiding is aangevraagd en toegekend: 393.

Voor 1% van alle leerlingen wordt externe begeleiding ingezet. Een aantal besturen geeft aan dat dit de inzet van Kentalis en Visio betreft. Van de andere besturen is niet duidelijk wie de externe begeleiding verzorgt.

Aanbeveling: Deze vraag scherper en concreter formuleren zodat duidelijk wordt welke extra ondersteuning ingezet wordt.

Aantal procedures waarbij de onderwijsconsulent en / of de landelijke geschillencommissie is betrokken: 11.

Aantal leerlingen waarvoor het CJG is ingeschakeld en hulp is ingezet: 699.

Dit betreft 1.8 % van de leerlingen.

Aanbeveling: Vraag toevoegen in hoeverre er hier ook sprake is van samenwerking CJG en Onderwijs, wellicht in de vorm van onderwijszorgarrangementen.

Aantal thuiszitters: 16

Aanbeveling: Dit aantal moet in relatie worden gebracht met:

1. twee maandelijks registratie door het SWV
2. het verloop van thuiszitters gedurende een schooljaar, omdat in sommige gevallen het SWV het "weer naar school" proces heeft ondersteund met middelen uit het solidariteitsfonds

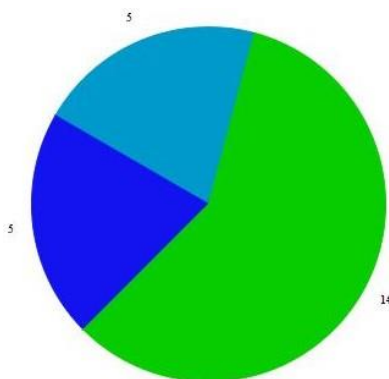
Zijn er leerlingen geweest waarvoor u zorgplicht heeft en die u niet tijdig hebt kunnen plaatsen?
3 (voor nadere onderbouwing zie pagina 11, de zorgplicht).

Wat betreft de vraag naar het *inspectieoordeel over de indicator zorg en begeleiding (oud) of zicht op ontwikkeling (nieuw)* blijkt dat meerdere besturen / scholen moeite hebben deze vraag eenduidig in te vullen, omdat "er meerdere indicatoren voor zorg en begeleiding zijn en niet duidelijk is of bij zicht op ontwikkeling ook andere items gerekend worden." 167 scholen hebben het vakje groen ingekleurd, 40 oranje en 21 rood. 4 scholen hebben het vakje deels groen en deels oranje ingevuld, 6 deels groen en rood. Tenslotte hebben 16 deze vraag opengelaten of aangegeven dat er geen (recent) oordeel is.

Aanbeveling: Deze vraag kan er wel uit, want voegt op zich niets toe aan het totale overzicht. Beter is het om een onderzoeksvraag m.b.t de basisondersteuning toe te voegen.

De middelen

Aanvullend op het onderdeel van het jaarverslag / de jaarrekening van ieder schoolbestuur dat betrekking heeft op de inzet van de ondersteuningsmiddelen, wordt hier gevraagd naar hoe de ondersteuningsmiddelen bestemd en besteed zijn in het schooljaar 2014 - 2015².

Blauw = de middelen worden maandelijks na ontvangst door het bevoegd gezag, naar rato van het aantal leerlingen, per aangesloten school direct overgeheveld naar de scholen (5). Dit betreft de éénpitters.

Blauw = de middelen worden bovenschools beheerd en op een of andere wijze toegekend op basis van ondersteuningsvragen (5)

Groen = er is een combinatie van de verdeling van middelen, deels bovenschools en deels op schoolniveau (14)

Deelvragen daarbij zijn of er voorwaarden gesteld zijn aan de scholen m.b.t. de besteding en bestemming van de middelen en zo ja, welke? En op welke wijze vindt er verantwoording plaats van de besteding en bestemming van de middelen?

De middelen worden naar rato van het aantal leerlingen direct overgeheveld naar de scholen

De éénpitters geven hierbij aan:

- dat er geen voorwaarden zijn gesteld aan de besteding en bestemming van de middelen (2 x)
- dat de middelen besteed moeten worden aan:
 - ✓ de ondersteuning in de school voor één van de drie afdelingen (personele ondersteuning voor groepen of individuele leerlingen of de ondersteuningsstructuur in het algemeen)
 - ✓ inzet orthopedagoog, kosten RT- en IB-coördinatie en personele kosten ondersteuningsarrangementen (bijv. onderwijsassistentie)
 - ✓ inzet van een OOP-er (ZZP-er) om kinderen direct te kunnen ondersteunen.

Verantwoording

Hierbij gaat het om eigen verantwoording (2 X), legt het ondersteuningsteam verantwoording af aan het management binnen de eigen school, vindt er twee keer per jaar verantwoording plaats d.m.v. rapportages besteding middelen ondersteuning en vindt verantwoording plaats d.m.v. een mondelinge toelichting bij de jaarrekening naar bestuur en commissie van toezicht.

De middelen worden bovenschools toegekend op basis van ondersteuningsvragen

Bij de besturen die de middelen bovenschools toekennen op basis van ondersteuningsvragen worden de middelen besteed aan:

² Het onderdeel Middelen is door 24 schoolbesturen ingevuld.

- de inhuur van orthopedagogen (voor SBO en regulier) en onderwijsassistenten die arrangementen uitvoeren op de reguliere basisscholen. Daarnaast is budget beschikbaar voor de advisering aan het bestuur van de Commissie Passend Onderwijs over verwijzingen SBO en SO en over door de school aangevraagde arrangementen
- de inzet van personele formatie: IB-taken op de scholen voor basisondersteuning en een bovenschools ondersteuningsteam (BOT)
- het aanstellen van IB-ers op de scholen (per 50 leerlingen 1 dagdeel per week), het inrichten van de basisondersteuning, het verrichten van onderzoek, het samenstellen van arrangementen en uitvoeren van ondersteuningsinterventies
- het instellen van een ondersteuningsstructuur voor het optimaliseren van de interne ondersteuningsstructuur en individuele leerlingondersteuning. Een Bovenschools onderwijs Ondersteuningsteam (BoOT) heeft samen met alle IB-ers van de scholen een structuur ontwikkeld om onderwijs en ondersteuning voor alle kinderen te waarborgen.
De uitwerking van de zorg kent 3 pijlers:
 - ✓ de formele ondersteuningsstructuur,
 - ✓ individuele leerlingenzorg
 - ✓ afstemming op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlijnen op groepsniveau
- behoeftes naar aanleiding van de inzichtelijk gemaakte handelingsverlegenheid van de scholen. De inzet van middelen moet duurzaam zijn, waar mogelijk moet de inzet meer dan één leerling betreffen. Bovenschoolse inzet van middelen wordt voorgelegd aan het directeurenoverleg en het bestuur.

Verantwoording

Verantwoording vindt met name (3 X) plaats door evaluatie van alle arrangementen (welke ondersteuning is geboden en wat is het effect, periodieke besprekingen met het schoolbestuur of directeurenoverleg). Daarnaast worden genoemd:

- via een exploitatieoverzicht en
- de coördinerend IB-er ziet toe op overschrijdingen van het budget, dreigende overschrijdingen worden gemeld aan de algemeen directeur. Verder wordt verantwoording afgelegd in het jaarverslag.

De middelen worden deels toegekend aan de scholen en deels bovenschools beheerd

Het merendeel van de besturen heeft gekozen voor een verdeling van de middelen: een deel gaat naar rato van het aantal leerlingen rechtstreeks naar de scholen en een deel wordt bovenschools ingezet. Dit is als volgt georganiseerd:

- in vier verschillende budgetten:
 - ✓ scholen ontvangen een bedrag per leerling voor de inzet van een IB-er, het bezoeken van bijeenkomsten / intervisie, scholing is verplicht
 - ✓ een substantieel deel van het budget is voor het bekostigen van arrangementen die bij het bestuur aangevraagd kunnen worden, evaluatie is verplicht
 - ✓ scholen kunnen een observatie / begeleiding aanvragen voor een leerling, groep of leerkracht door een AB-er (voormalig cl. 3 en 4)
 - ✓ een beperkt budget is gereserveerd om de loonkosten te dekken van de coördinator zorg op bestuursniveau (gezamenlijk antwoord van 4 besturen van de subregio West)
- scholen kregen de zware ondersteuningsmiddelen voor de 'rugzakken' (wegens onevenredige verdeling van de rugzakken, zo heeft elke school voldoende budget). Daarnaast kan een beroep worden gedaan op een bovenschools solidariteitsfonds als er ondersteuning nodig is die het budget overstijgt
- een verdeling in twee budgetten:

- ✓ toekenning middelen in de IB-taak op elke school, naast de IB-formatie uit de reguliere schoolformatie. Dit gaat naar rato van het aantal leerlingen: 0 -100 leerlingen: 0,1, 100 - 200 leerlingen: 0.2 etc. en wordt ingezet om de basisondersteuning te versterken
- ✓ toekenning van de middelen aan het Regionaal Expertise Team (RET). Dit team bestaat uit een coördinator en verschillende specialisten. De middelen worden besteed aan de loonkosten en scholing, specialistische materialen en inhuur externe partners (gezamenlijk antwoord van twee besturen in de subregio Noord)
- de scholen ontvangen een klein bedrag in de formatie voor basisondersteuning en lichte ondersteuning. Bovenschools wordt het bedrag ingezet voor het expertisecentrum. Hier kan onderzoek, observatie en ondersteuning worden aangevraagd (arrangementen)
- een groot deel van de middelen wordt in de formatie van de scholen ingezet (meer taakrealisatie voor de IB-er, facilitering scholing / deelname netwerk IB-ers, inzet formatie t.b.v. groepen die naar verhouding veel leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben). Op bovenschools niveau worden de middelen ingezet voor de inrichting van een Boven Bestuurlijk Ondersteuningsteam, arrangementen Passend Onderwijs en inhuur medewerkers voor uitvoering onderzoeken
- een groot deel van de middelen (70%) wordt toegekend aan de scholen. Met deze middelen moeten de scholen de basisondersteuning organiseren (opbrengstgericht, handelingsgericht en planmatig werken). Een klein deel van de middelen (30%) wordt gebruikt om in de bovenschoolse kosten van de ondersteuningsorganisatie te voorzien. De ondersteuningsorganisatie is in handen van een bovenschools ondersteuningsteam, bestaande uit een schakelfunctionaris, een coördinerend IB-er, een orthopedagoog en een administratief medewerker. Het team beschikt over een budget waarmee zij eventuele arrangementen (leerlinggebonden) op school kunnen bekostigen
- een deel van de middelen wordt ingezet voor inrichting van de ondersteuningsstructuur op de scholen (IB), een deel wordt toegekend aan de op 31-07-14 geïndiceerde leerlingen (het expertiseteam verzorgt de ambulante begeleiding), een deel wordt ingezet voor nieuwe arrangementen en een deel wordt ingezet voor de inrichting van het bovenschools kwaliteitsnetwerk
- het ondersteuningsbudget is bedoeld om het (hoge) niveau van basisondersteuning te realiseren dat is afgesproken. Het gaat dan o.a. om: preventieve en licht curatieve interventies, planmatig werken en een heldere ondersteuningsstructuur, een aanbod voor leerlingen met dyslexie, onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie, fysieke toegankelijkheid van gebouwen etc.
- de inzet bestaat in grote lijnen uit formatie (o.a. IB en OA), inhuur externe expertise (o.a. orthopedagogen, psychologisch medewerkers, ambulante begeleiders, logopedisten etc.) en leermiddelen i.h.k.v. de ondersteuning en scholing van medewerkers.

Verantwoording

Bij acht besturen vindt - als het gaat om inzet van personeel - verantwoording plaats via inzet in formatie (formatieplannen individuele scholen) en daarnaast d.m.v. evaluatie van de arrangementen / begeleidingstrajecten met betrokkenen en via de begroting van het expertise team. Twee samenwerkende besturen geven hierbij aan dat nog geen eenduidige vorm gevonden is. De bedoeling is om verantwoording in de vorm van een verslag op te zetten. De andere manieren van verantwoording zijn via rapportages (kwartaal-, beleids- en managementrapportages), de schoolverslagen en het jaarverslag.

Op welke wijze participeert het SBO in de besteding en bestemming van de middelen (los van automatisch door DUO)?

Bij deze vraag is 17 keer 'niet' of 'niet van toepassing' ingevuld. De antwoorden die de overige 7 besturen (met een SBO-school) geven, zijn:

- de directeur van de SBO-school maakt deel uit van de projectgroep Passend Onderwijs (die beleid ontwikkelt voor alle scholen) en van de Commissie Passend Onderwijs. Beiden hebben een adviserende functie richting het schoolbestuur.
- de SBO-school ontvangt extra middelen van het SWV op basis van de verwijzingspercentages van deelnemende schoolbesturen (dit wordt ook zo door een ander bestuur vermeld). Daarnaast wordt het SBO ingeschakeld bij het voortraject van bijv. een aanvraag TLV, het doen van observaties, het adviseren over SBO en SO; de kosten die hiermee gemoeid zijn worden op dit moment betaald door het schoolbestuur van de SBO-school (gezamenlijk antwoord 4 schoolbesturen subregio West).
- Bovenschoolse interventies worden regelmatig verzorgd door het SBO. Middelen die daarmee gemoeid zijn gaan dus ook direct naar het SBO.

Worden de SO-vestigingen / locaties eventueel additioneel bekostigd vanuit de bij het bestuur beschikbare ondersteuningsmiddelen Passend Onderwijs en zo ja op welke wijze?

Op deze vraag wordt door alle besturen negatief geantwoord.

De zorgplicht

Met de invoering van Passend Onderwijs hebben alle scholen en schoolbesturen de plicht om ervoor te zorgen dat er voor alle kinderen een passende plek in het onderwijs geboden wordt. De cijfers over 2014 - 2015 voor het BAO (dus niet voor het hele SWV) laten zien dat 3 leerlingen niet tijdig geplaatst konden worden en dat er 16 thuiszitters waren. Besturen worden gevraagd naar hun ervaringen met de zorgplicht.³

Heeft u door een tekortkoming in de basisondersteuning leerlingen niet binnen uw schoolbestuur of regio kunnen plaatsen?

Alle besturen geven aan dat dit niet het geval is geweest. Wel signaleert één bestuur tekortkomingen in de basisondersteuning, maar dan is een BAO - BAO-verplaatsing binnen het bestuur vaak al een oplossing. Een ander bestuur ziet geen tekortkomingen in de basisondersteuning, maar wel een toenemende druk op basisscholen en een verhoogd risico op probleemsituaties met (zorg)leerlingen door een opeenstapeling van problematiek. Genoemd worden: combinatiegroepen door krimp, hogere verwachtingen van opbrengsten door de rijksoverheid, krimpende budgetten door aanscherping van de gewichtenregeling, toenemende (gezins)problematiek binnen het voedingsgebied, toegenomen administratieve druk om aan te tonen dat er voldaan wordt aan de basisondersteuning.

Drie besturen verbinden de situaties waarin het niet (langer) lukte een leerling te plaatsen aan de *extra ondersteuningsbehoefte* van de leerling: bijvoorbeeld onvoldoende aanbod op hoogbegaafd niveau of op specifieke leer- en gedragsproblematiek (ook in een internationale setting). Voor deze leerlingen is - in goed overleg met alle betrokkenen - een passende plek in een andere school gevonden.

Een bestuur voor speciaal onderwijs (SBO en SO) geeft terug dat alle leerlingen geplaatst of tijdelijk opgevangen zijn. Dat wil echter niet zeggen dat alle kinderen passen binnen de basisondersteuning die geboden wordt. De ervaring is dat de leerlingen die nu (2015 - 2016) binnen het S(B)O aangemeld worden een heftigere ontwikkelingsproblematiek hebben op velerlei gebied. Deze leerlingen hebben meer begeleiding op het gebied van onderwijs en zorg nodig dan waarvoor bekostigd is.

Heeft u een indicatie waarom plaatsing niet mogelijk was?

Eén bestuur geeft aan dat het goed heeft kunnen zorgen voor de basisondersteuning, maar dat de *extra ondersteuning* niet haalbaar is i.v.m. het *specifieke* karakter van de afdelingen (internationale afdeling en HB-afdeling). Dit leidt ertoe dat waar leerlingen qua gedrag niet te handhaven zijn, er niet voldoende hulp in een groep geboden kan worden om handhaving in school mogelijk te maken. Middelen ontbreken en de situatie voor de overige leerlingen (veiligheid, rust en onderwijs) moet kunnen worden gegarandeerd.

Het bestuur voor speciaal onderwijs (SBO en SO) ziet de oorzaken in:

1. de opheffing van het onderwijs verbonden aan de psychiatrische kliniek (behandeling en school)

³ Het onderdeel Zorgplicht is door 27 besturen ingevuld.

2. de transitie jeugdzorg (minder frequente en intensieve behandeling) en
3. de krimp van het SO met evidentere verdichting van de problematiek.

Heeft u wijzigingen in de basisondersteuning aangebracht zodat in de toekomst er geen afwijzingen of thuiszit-situaties voorkomen?

Op deze vraag is als volgt gereageerd:

- in het geval van onvoldoende aanbod op hoogbegaafd niveau is in het schoolplan opgenomen dat er meer aanbod voor hoogbegaafden zal komen
- er kunnen geen voorzieningen voor sommige leerlingen worden getroffen als er geen extra middelen voor worden vrijgemaakt. Voor de internationale afdeling is de problematiek te specifiek voor leerkrachten (die al gespecialiseerd zijn). Voor de begeleiding en ondersteuning van de andere leerlingen zijn extra middelen uit het SWV ingezet en is de scholing van het team aangevuld.
- (bestuur SBO en SO) de verdichting speelt met name vanaf dit lopende schooljaar. De afstemming met de CJG's gaat steeds beter, maar verloopt niet gestroomlijnd (en is wisselend per gemeente). De afstemming met het regulier onderwijs begint beter te lopen. De eigen expertise is breder neergezet (logopedist, schoolmaatschappelijk werk, extra ondersteuning).

Daarnaast geven 7 besturen aan dat er continu en actief gewerkt wordt aan de versterking / inrichting van de basisondersteuning / basiszorg. Het gaat dan bijvoorbeeld om supervisie, intervisie / aandacht voor handelings- en opbrengstgericht werken, professionalisering van leerkrachten en intern begeleiders, audits, bovenschoolse interventies, meer observaties door ambulante ondersteuners (voormalig cluster 3 en 4) en observatieplekken in het SBO.

Algemene vragen

Op de volgende vragen is wisselend gereageerd door de besturen, in die zin dat de antwoorden sterk uiteenlopen en dat niet op alle vragen door alle besturen is geantwoord. Het voert te ver om alle reacties letterlijk weer te geven, daarom volgt hieronder een - algemene - samenvatting van de reacties. Bij de eerste vraag is het schooljaar 2014 - 2015 nog in beeld, bij de volgende vragen lijken de antwoorden meer gericht op de huidige situatie.

1. Wat is de algemene indruk van de consequenties van de invoering van passend onderwijs op de school / scholen?

Een veel voorkomende reactie is dat het schooljaar 2014 - 2015 (nog) niet heeft geleid tot grote wijzigingen ten opzichte van de jaren voor Passend Onderwijs. De invoering kan gezien worden als een 'doorloop van een reeds ingezette koers' gericht op wat kinderen nodig hebben om zich te ontwikkelen.

De meest genoemde veranderingen (zowel positief als negatief ervaren) zijn:

Het doel

Thuisnabij onderwijs en op de eigen basisschool met een breder aanbod is een positieve ontwikkeling. Het is wel lastig om hier vorm aan te geven in een situatie van krimp en daarmee een krimpend personeelsbestand. Het doel om passend onderwijs te bieden aan leerlingen wordt niet volledig gehaald, in complexe gevallen kunnen er knelpunten zijn. De inzet van het CJG is een goede basis maar moet nog van de grond komen en kan daardoor vertragend werken. Ouders willen graag dat hun kind op de reguliere basisschool blijft, dit zorgt waar het gedragsproblemen betreft tot crisissituaties op basisscholen. Daarnaast is er sprake van een toename van leerlingen bij SBO-scholen die voorheen naar het SO werden verwezen. Dat betekent krimp binnen cluster 4 met verdichting van de problematiek. Eerdere schakeling is wenselijk.

Grenzen aan de ondersteuning

Er is een duidelijk omschreven grens van de ondersteuning die scholen kunnen bieden. De Schoolondersteuningsprofielen (SOP'S) geven duidelijk visie en beleid voor kinderen die ondersteuning nodig hebben, dit is positief. Daarnaast bestaat de indruk dat scholen de grenzen aan ondersteuning dicht timmeren, men dekt zich in. De grenzen van de mogelijkheden van passend onderwijs worden bereikt. Ook leeft (ten onrechte) de gedachte dat er niet meer verwezen mag worden.

Aanbeveling: Heel gerichte en specifieke informatieoverdracht hierover vanuit het SWV.

De procedures

De procedures zijn veranderd, met name rondom aanmelding en plaatsing, maar ze zijn niet echt eenvoudiger geworden. De administratieve druk is vergroot (het goed volgen en vastleggen van handelingen), het wordt ervaren als een sterke toename van 'bureaucratische rompslomp'. De verwijzingen naar S(B)O verlopen goed.

Aanbeveling: Het SWV doet onderzoek naar en maakt een analyse van wat er dan onder "bureaucratische rompslomp" wordt verstaan.

Besteding van de middelen

Met het verdwijnen van de lgf-indicaties zijn er meer mogelijkheden om de financiën efficiënt in te zetten voor de leerlingen die ondersteuning nodig hebben. Er is meer bestedingsruimte voor de scholen, meer ruimte om middelen voor meer leerlingen in te zetten en te bundelen. Maar het omzetten van rugzakken naar onderwijsarrangementen is lastig en gaat langzaam, omdat de bekostiging niet meer vastligt op basis van indiceren. Arrangeren vraagt om creativiteit en oplossingsgericht denken.

Een ander gevolg van het verdwijnen van de lgf-indicaties is de ontmanteling van de REC's cluster 3 en 4: kennis en expertise zijn versnipperd. Dit wordt als lastig ervaren met tegelijkertijd de transitie jeugdzorg. Kleine scholen moeten veel meer op zoek naar expertise, grote scholen kunnen dat gemakkelijker zelf inkopen.

Aanbeveling: Het SWV is mede verantwoordelijk voor de verbinding van beschikbare expertise, zodat alle besturen erover kunnen beschikken.

Nieuwe routes en verbetering van de ondersteuningsstructuur

Er is een sterke focus op verbetering van de ondersteuningsstructuur. De ondersteuning van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte is toegenomen, in groepen is de differentiatie in aanbod versterkt en er vindt een vergroting van expertise plaats. Er ontstaan korte interne lijnen en korte lijnen BAO - SBO in de regio en er vindt een intensivering van samenwerking tussen schoolbesturen plaats (subregio West). Veel verwijzende basisscholen en basisscholen die relatief veel arrangementen aanvragen, komen beter in beeld met als gevolg een snellere verbetering van de basisondersteuning⁴.

⁴ Een veel verwijzende basisschool is niet per definitie een "slechte" school.

2. Zijn er voorbeelden van nieuwe ontwikkelingen in het kader van leerling ondersteuning?

Er wordt inmiddels beter en meer specifiek gekeken naar de onderwijsbehoeften van een leerling en naar wat een leerling nodig heeft: m.a.w. 'arrangeren op maat'. Hierbij vindt geleidelijk aan een verschuiving plaats van individuele leerlingbegeleiding naar systeembegeleiding, steeds vaker wordt de vraag meegenomen wat de leerkracht nodig heeft.

In een kleine setting (éénpitters) gebeurt dit door de leerkracht, IB-er en directeur, waarbij opgemerkt wordt dat het moeilijker is om specifieke ondersteuning gerealiseerd te krijgen. De oorzaak hiervan ligt in de onduidelijkheid welke zorg en ondersteuning waar gehaald kan worden. Een school / bestuur geeft aan rechtstreekse contacten met de cluster 4 school te onderhouden nu de ambulante begeleiding niet meer bestaat.

Veel besturen hebben een bovenschools (in 3 gevallen bovenbestuurlijk) 'expertiseteam' met specialisten ingericht, dat scholen ondersteunt bij het arrangeren en ingezet kan worden bij de uitvoering van arrangementen. Het gaat dan m.n. om de inzet van onderwijsassistenten en interne ambulante ondersteuners (voorheen cluster 3 en 4), zo mogelijk bij groepsarrangementen. Tegelijkertijd wordt veel geïnvesteerd in scholing en professionalisering, zodat leerkrachten beter toegerust worden om zorgleerlingen in hun groep te begeleiden.

Vanwege deze ontwikkelingen zoeken scholen en besturen elkaar steeds meer op, contacten worden verstevigd en er wordt meer dan voorheen geparticipeerd in netwerken en besturen. In de subregio Noord zijn twee besturen die de uitvoering van Passend Onderwijs zoveel mogelijk samen oppakken in een regionaal expertiseteam. In de subregio West gebeurt dit door een vijftal besturen en zijn veel regionale overlegvormen tot stand gebracht, waaronder een expertgroep deskundigen gezamenlijke schoolbesturen. Een derde bovenbestuurlijk expertiseteam is ingericht door twee besturen die over de subregio's heen samen werken.

Aanbeveling: Het SWV initieert en faciliteert een uitbreiding van de bestuurlijke samenwerking waar dit (nog) niet aan de orde is. Daarbij wordt gebruik gemaakt van good practices uit de hierboven beschreven regio's.

Specifieke voorbeelden van nieuwe ontwikkelingen die genoemd worden zijn:

- observatieplaatsen voor leerlingen en 'stageplaatsen' voor leerkrachten in het SBO
- de Junior Master Class (een dagdeel per week worden de leerlingen met een IQ boven 130 in een eigen setting gebracht op het VO)
- een afdeling HB, voor HB-kinderen met bijkomende (ernstige) problematiek. De bekostiging is - omdat er veel leerlingen van buiten het verzorgingsgebied komen - niet meer haalbaar. Gekeken wordt naar hoe dit met een ander bestuur verder vorm gegeven kan worden
- een Tussenklas (peuters met een taalontwikkeling problematiek worden een dag per week in een taalklas ondergebracht waarbij woordenschat ontwikkeling hoofdthema is)
- een gedragsgroep (in ontwikkeling), waarbij leerlingen met ernstige of opvallende gedragsproblematiek worden begeleid in de sociale ontwikkeling
- samenwerking met hulpverlening en zorg daar meer neerleggen en door hulpverlening laten uitvoeren (cluster 4)
- werken met een sociaal team waarbij aan iedere school een casemanager is verbonden

- toepassing van nieuwe materialen bij compenserende maatregelen van kinderen met ernstige enkelvoudige dyslexie welke uitbehandeld zijn
- de invoering taak meer- en hoogbegaafdheid in de LB-functie (2 leerkrachten)
- een beleidsplan meer - en hoogbegaafdheid voor alle scholen van het bestuur.

3. Zijn er suggesties voor het delen van deze ontwikkelingen met andere besturen?

Een aantal besturen verwijst bij de beantwoording van deze vraag naar het antwoord op de vorige vraag, het gaat dan met name om de manier waarop deze besturen passend onderwijs vorm hebben gegeven. Andere voorbeelden van wat gedeeld kan worden zijn:

- de specifieke ontwikkelingen en ervaringen binnen de HB-afdeling van een school, er is veel kennis en kunde aanwezig voor wat betreft omgang en aanpak in HB-afdelingen
- het SBO als expertiseplek
- observatieplekken op het SBO
- professionaliseren van onderwijsassistenten
- inzetten op een professioneel en deskundig IB-leernetwerk
- flexibel inzetten van onderwijsassistentie

en als 'nieuwe' onderwerpen

- het verminderen van de lastdruk m.b.t. de aanvraag van TLV's
- het vereenvoudigen van grensverkeer (dit zorgt nog steeds voor (onnodige) vertragingen)
- welke expertise is waar te halen?

Andere besturen gaan in op het belang van het met elkaar delen en doen daar suggesties voor:

- het is noodzakelijk dat de praktische ervaringen worden gedeeld om samen op zoek te gaan naar het oplossen van knelpunten
- binnen de subregio kan het inhoudelijk overleg over passend onderwijs nog frequenter
- kennis delen met andere schoolbesturen wordt gemist, besturen moeten veel zelf uitzoeken en initiëren. Een gezamenlijke helpdesk kan een antwoord worden op vragen die spelen rond de zorg. Ons ondersteuningssysteem zou effectiever en financieel meer haalbaar zijn als er meer gezamenlijk wordt opgetrokken en voorzieningen toegankelijk zijn voor een grotere groep scholen en leerlingen. Het is een omissie dat dit niet van de grond komt
- de afdeling hoogbegaafde kinderen met bijkomende problematiek voorziet in een behoefte. Dit zou breder opgepakt moeten worden, de subregio heeft dit niet opgepakt.

Suggesties voor hoe en waar de kennis gedeeld kan worden zijn:

- een platform zoals het super werkend SBO-platform, waarin informatie, kennis en ontwikkelingen worden gedeeld
- d.m.v. het geven van workshops (voorbeelden van good practice) tijdens gezamenlijke studiedagen
- delen van ontwikkelingen via de integrale werkgroep en op de ALV / in de bijeenkomst RvT (schoolbestuursniveau) en zoveel mogelijk op lokaal niveau voor wat betreft de scholen (in de wijk of het dorp)
- overleg, scholing en intervisie via netwerkbijeenkomsten voor IB-ers binnen het SWV.

Aanbeveling: Het bestuur van het SWV beraadt zich op bovenstaande uitkomsten en doet vervolgens richtinggevende uitspraken over welke van deze ontwikkelingen gedeeld moeten worden en de manier waarop.

4. Wat zijn mogelijke effecten van het zorgplicht-principe?

Positieve effecten

Een positief effect is dat de verantwoordelijkheden helder zijn. Het aannamebeleid van nieuwe leerlingen is verbreed en beter beschreven. Scholen hebben beter in beeld welke ondersteuning zij wel en niet kunnen bieden, er wordt intern meer gekeken naar de ondersteuningsmogelijkheden / kwaliteiten van het personeel. Het solidariteitsfonds geeft meer mogelijkheden voor extra ondersteuning. En ouders hoeven niet langer te zeulen van school naar school.

De aandacht voor 4-jarigen (VVE, MKD) wordt belangrijker. De aanmeldingsprocedure voor nieuwe basisschoolleerlingen vanuit de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven wordt een aandachtspunt om vermijdbaar gedrag te blijven voorkomen. Bij nieuwe aanmeldingen dient eerder in gesprek te worden gegaan.

De positie van ouders

Ouders hebben meer rechten gekregen. De effecten die besturen hiervan zien zijn niet allemaal positief. Soms maken ouders oneigenlijk gebruik van deze rechten, wat tot conflicten leidt. Ouders hebben vaak hun eigen beelden bij passend onderwijs en gaan ervan uit dat een school alles kan en moet bieden: 'jullie hebben zorgplicht', terwijl bepaalde leerlingen niet op een school voor regulier basisonderwijs passen. De school moet ervoor zorgen dat de leerling op de juiste plek komt maar is afhankelijk van het meewerken van ouders. Vaak speelt er bij de ouders een proces van acceptatie dat hun kind anders is. Dit kost tijd en in die tijd kan de school weinig doen. Scholen voor S(B)O zijn voor ouders veelal onbekend en daardoor 'onbemind'. Er zou wellicht vanuit het bestuur enige druk mogelijk moeten zijn om in het belang van de leerling (en het belang van de overige leerlingen en de leerkracht) de leerling toch sneller geplaatst te krijgen op de juiste plek. Als het gaat om een aanvraag TLV wordt soms ervaren dat een school veel werk heeft aan de begeleiding van ouders, waar de school van herkomst een onvolledig dossier heeft (als ouders ontevreden zijn weggegaan). Ook worden mogelijke effecten van de sterkere positie van ouders genoemd. Bijvoorbeeld dat ouders van leerlingen op het SBO zelf hun kind weer aanmelden bij het regulier onderwijs. Ook in dat geval heeft de school zorgplicht. Of dat er 'shopgedrag' van ouders die het niet eens zijn met de begeleiding van de school kan ontstaan. Eerder kon een school ouders terugverwijzen met een beroep op de afspraak dat er gaandeweg het jaar geen leerlingen van elkaar werden overgenomen, waardoor ouders toch weer in overleg kwamen met de school van herkomst. En tenslotte kunnen ouders zich gaan aanmelden bij verschillende scholen en dit slecht communiceren, waardoor verschillende directeuren / scholen tegelijkertijd aan het onderzoek zijn.

Aanbeveling: De communicatie en informatieoverdracht naar ouders moet beter en transparanter. Wie is daarvoor verantwoordelijk en wie monitort of het dan ook voldoende effect sorteert?

(Mogelijke) effecten voor de leerlingen en scholen

Soms wachten scholen te lang met hulp in te roepen of met het verwijzen van een leerling. Dan kan het zijn dat de leerling niet de ondersteuning krijgt die hij / zij nodig heeft, niet op de juiste plaats zit. Thuisblijvers zullen blijven, misschien wel meer dan voorheen, omdat een schoolbestuur niet aan de zorgvraag kan voldoen binnen de eigen scholen. Besturen kunnen bij het aannemen of afwijzen van leerlingen calculerend gedrag gaan vertonen. De regeling van 6 + 4 weken om te onderzoeken of een leerling het juiste arrangement aangeboden krijgt is erg kort. Dat maakt scholen huiverig om

bepaalde leerlingen toe te laten. Er kunnen leerlingen aangemeld worden die grenzen aan de ondersteuningsmogelijkheden van de school (waarvoor op papier een passend aanbod is, maar die er in de praktijk niet meer is vanwege te veel andere leerlingen met een aanbod op maat). Scholen zullen steeds vaker geconfronteerd worden met hun grenzen, de onrust over aandacht voor de overige leerlingen zal over het algemeen groter worden. Goed overleg en afspraken maken met elkaar is van belang: 'Zo doen we het in de (sub)regio'. Er zal meer problematiek op de scholen ontstaan door complexer wordende groepen. Reguliere leerlingen krijgen minder aandacht t.g.v. de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Er kan een tendens ontstaan dat scholen té kritisch zijn bij aanname, waardoor er geen passende school gevonden kan worden. Of dat een school leerlingen die ondersteuning nodig hebben aanneemt, omdat de buurtschool ze afwijst. Voor het speciaal onderwijs is het effect dat zij alle leerlingen verplicht op moet nemen en een mogelijk effect dat scholen (van herkomst) zich niet meer verantwoordelijk voelen wanneer de TLV is afgegeven.

5. Wat zijn de opbrengsten van de - eventuele - overname van personeel ambulante begeleiding (Tripartiete Akkoord)?

Een aantal besturen geeft aan dat dit (nog) niet van toepassing is. Eén bestuur heeft op grond van denominatieve vereisten geen personeel kunnen overnemen. Een ander bestuur heeft het grootste deel van de inspanningsverplichting wel kunnen invullen, maar de reacties op de tweemaal uitgezette vacature voor het overige deel hebben i.v.m. het benoemingsbeleid niet geleid tot verdere benoemingen. Verkennend overleg met een schoolbestuur in de regio om te bekijken of samenwerking mogelijk is, heeft nog geen resultaten opgeleverd. Eén bestuur heeft wel een vacature uitgezet binnen RENN4, maar niemand heeft gereageerd, terwijl een ander bestuur meldt dat er wel voldaan is aan de inspanningsverplichting, maar dit niet heeft geleid tot overname van personeel. Eén bestuur geeft aan dat het voor een klein bestuur lastig is om uit te voeren: een makelaarsrol via het SWV om ook kleinere verplichtingen bij besturen te matchen zou handig zijn.

Voor twee besturen is het pas in januari 2016 duidelijk geworden dat er nog verplichtingen zijn. Eén bestuur had tot januari vaak navraag gedaan over de verplichtingen voor cluster 3. De mogelijkheden hoe alsnog aan de verplichtingen kan worden voldaan worden nu onderzocht. Het andere bestuur heeft nog geen personeel overgenomen omdat lange tijd gedacht werd dat via een vacaturestelling in 2014 al aan de verplichting voldaan was. Overleg met RENN4 in januari 2016 heeft opgeleverd dat deze veronderstelling niet juist was. In maart besluit het bestuur over de mogelijkheden alsnog een vacature te stellen voor genoemde medewerkers.

De overige besturen zijn zeer positief over de overname van personeel: de overname heeft de interne expertiseteams versterkt. Er worden verschillende voordelen genoemd, te beginnen met dat rendement sterk is verhoogd door minder administratie en beperkte reistijd. Er vindt een intensievere begeleiding van leerlingen / groepen en leerkrachten en ouders plaats. De zorg op het gebied van gedragszaken is verbeterd. Er is een betere sturing te geven aan de uitvoering in snelheid, frequentie en resultaat. De indruk is dat de communicatie en afstemming met ouders van leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte is verbeterd. Eén bestuur benoemt de overname als dé succesfactor van passend onderwijs binnen het bestuur.

Er worden twee nadelen genoemd: dat niet zelf gekozen kan worden welke mensen aangenomen worden in die functies en dat de al eerder ingezette ambulante begeleiders vanuit de SBO-school (nu gedetacheerd) niet onder het Tripartiete Akkoord vallen, de continuering van hun inzet staat nu onder druk.

6. Wat zijn de mogelijke effecten van de vastgestelde basisondersteuning (kunnen alle scholen voldoen aan deze basisondersteuning)?

Drie besturen hebben geen antwoord gegeven op deze vraag. Eén bestuur geeft aan dat de basisondersteuning in kaart is gebracht. Ongeveer de helft van de overige besturen geeft aan dat de basisondersteuning (in principe) uitvoerbaar is voor de scholen. Daarbij wordt vermeld dat de eisen pittig zijn en het niet mee valt om de basisondersteuning te realiseren in een groep met meer dan 25 kinderen, dat het lastig blijft dat kleinere scholen door formatieve beperkingen minder speelruimte hebben om flexibel te organiseren of dat het zonder de inzet van RT-ers moeilijk haalbaar was geworden. Een knelpunt blijkt het in voldoende mate kwalitatieve en kwantitatieve ondersteuning bieden voor leerlingen met bijv. dyscalculie en dyslexie, dit komt 6 x terug in de antwoorden. Daarnaast wordt genoemd dat het verzamelen en beschrijven van gegevens beter kan, alsook het reflecteren op het effect van de geboden ondersteuning en het thema analyseren.

De andere helft van de overige besturen ziet verschillen tussen hun scholen en weet niet of alle scholen kunnen voldoen aan de basisondersteuning. Er wordt ingezet op scholing, geïnvesteerd in IB-ontwikkeling, een goed ondersteuningssysteem en versterking van de externe ondersteuning voor leerkrachten en leerlingen. Ook wordt binnen eigen besturen gezocht naar het samenvoegen en uitwisselen van elkaars expertise. Eén bestuur heeft aan de hand van de checklist basisondersteuning nog enkele hiaten op alle scholen geconcludeerd en heeft daarop ingezet. De onderdelen, die zich met name richtten op het ondersteuningsteam op schoolniveau, zijn nu gerealiseerd. Daarnaast werden enkele arrangementen afgewezen op basis van de door het SWV vastgestelde basisondersteuning. Scholen hebben daarop intern aan 'verbeteronderdelen' gewerkt zodat het arrangement alsnog kon worden uitgevoerd.

Drie besturen melden dat op korte termijn gekeken wordt naar de SOP's. Dit betreft twee samenwerkende besturen waarvan in het schooljaar 2016 -2017 op elke school het SOP zal worden herzien en het bestuur van een SO-school die het SOP opnieuw onder de loep neemt en daarnaast beschrijft wat de basisondersteuning is - wat standaard als SO-school geleverd wordt voor het beschikbare budget, zodat duidelijk is wat onder onderwijs valt en wat onder zorg.

Aanbeveling: Het SWV zou absoluut en goed zicht moeten hebben op de ontwikkelingen van de basisondersteuning mede in relatie tot het wettelijk verplicht DEKKEND ONDERWIJS-ONDERSTEUNINGSCONTINUÛM.

7. Zijn er opmerkingen over de aanvraagprocedure voor een toelaatbaarheidsverklaring SO en/ SBO?

Elf besturen hebben geen opmerkingen of melden dat het goed verloopt. Opmerkingen van de andere besturen zijn:

- grensverkeer is een aandachtspunt, er is sprake van meerdere CvA's, andere formulieren en andere termen (2 X)
- TLV herindicering en overgang naar het VSO; veel werk en rompslomp waar dit niet nodig zou moeten zijn voor zittende leerlingen (2 X)
- de eisen waaraan een dossier moet voldoen zijn duidelijk, maar het dossier is niet minder omvangrijk dan voorheen. De aanvraagprocedure neemt veel tijd in beslag (2 X)
- de huidige werkwijze verloopt goed en doelmatig. Op den duur echter moet een schoolbestuur zelf gaan aangeven of een leerling toelaatbaar is in een andere voorziening dan het regulier basisonderwijs (2 X)
- de aanvraagprocedure loopt over heel veel schijven, de IB-er is verzamelaar
- de aanvraagprocedure is ons onduidelijk
- het diagnostisch verslag is in de meeste gevallen overbodig extra werk. Dit zou alleen gevraagd moeten worden bij uitzonderlijke gevallen
- de procedure verloopt goed, echter, ondertekening door een orthopedagoog-generalist is vereist, terwijl dit naar onze mening niet noodzakelijk is
- er zijn grote verschillen in het voortraject: in onze subregio is de SBO betrokken in het voortraject, door o.a. observatie en / of gesprekken; SBO-scholen in Groningen reageren op basis van een papieren dossier. Bij terugplaatsing van so naar SBO wordt de SBO niet of nauwelijks betrokken
- wanneer twee scholen het eens zijn over plaatsing van een leerling (zienswijzen komen overeen) is het wenselijk dat de TLV wordt afgegeven. Soms hangt dit om onduidelijke redenen en wordt het een administratief karwei, terwijl we graag met het onderwijsaanbod aan de leerling bezig willen zijn
- het zou handig zijn als bij de aanvraag van de TLV, bij toekenning de betreffende papieren zowel naar de school gaan waar de leerling naar toe gaat als naar de school waarop de leerling zit. Zodat een en ander niet een aantal keren opnieuw verstuurd moet worden. Dit geeft extra administratieve rompslomp
- prettig is dat je kunt handelen op basis van aangegeven grenzen van de ondersteuning op jouw school. In geval van nood hoeven ouders geen toestemming te geven om een kind aan te melden bij de CvA. Uiteraard is het altijd het streven te handelen na / in goed overleg met alle partijen en dus ook ouders.

Aanbeveling: Bovenstaande uitkomsten bespreken met de CVA in aanwezigheid van de aanpalende SWV'en VO. Meenemen in de "Ombouw CVA".

8. Wat zijn de opbrengsten van eventueel inspectiebezoek in relatie tot leerling ondersteuning?

Acht besturen geven aan dat dit (nog) niet van toepassing is, vijf besturen vermelden de beoordeling van de inspectie zonder een link naar opbrengsten, omdat die er niet is of niet gezien wordt. Eén bestuur antwoordt in algemene zin en deelt mee dat de laatste inspectiebezoeken op de scholen uitwijzen dat de grote tijdsinvestering in passend onderwijs positieve effecten heeft.

De andere besturen melden specifieke opbrengsten - hier gezien als punten van aandacht waaraan gewerkt wordt / moet worden - zoals:

- zicht op planmatige aanpak
- beoordeling of de leerling goed in beeld is
- beoordeling analyse leerlinggegevens
- inzicht geven in hoe doelgericht gewerkt wordt aan het geven van extra aandacht aan leerlingen die dat nodig hebben
- het analyseren van planmatig handelen
- de uitvoering van zorg in het dagelijks handelen van leerkrachten, zichtbaar maken dat er in het aanbod gedifferentieerd wordt of afgeweken van het lesprogramma, aandacht voor gedifferentieerde instructie
- het diepgaander analyseren van de problematiek van de 'zorgleerlingen', meer op zoek gaan naar de (didactische) oorzaak van de leerproblemen bij leerlingen. Vervolgens kunnen er dan concrete en ambitieuze doelen worden opgesteld en een didactische aanpak en materialen worden gekozen die gericht zijn op een adequate leerling ondersteuning. Goede diepgaande analyses zullen volgens de inspectie ook bijdragen tot meer preventie in de leerlingenzorg.
- investering in planmatige zorg rondom scholen
- bewustwording om nog meer specifieke afstemming te realiseren
- planmatige zorg
- de analyse van de opbrengsten van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben
- te weinig aanbod voor meerpresteerders, meer aandacht voor leerlingen die meer aan kunnen, bewustwording bij leerkrachten van wat het effect van hun handelen is op de ontwikkeling van leerlingen.

Aanbeveling: Het DB doet een uitspraak of deze gevraagde informatie een meerwaarde heeft voor de Monitor.

9. Hoe verloopt de afstemming met de gemeente(n)? Knelpunten of goede voorbeelden:

De ervaringen lopen sterk uiteen, van positief tot zeer moeizaam. In het algemeen wordt aangegeven dat de transitie jeugdzorg een langzaam en ingewikkeld proces is en dat het voor veel onduidelijkheden en vertraging zorgt. Een voorbeeld hiervan vormen de procedures rondom dyslexie.

Daar waar vóór de transitie goede contacten waren en er in de structuur niet veel gewijzigd is, loopt het goed. Dit is in veel gevallen niet zo. Gemeenten zijn zoekend naar hun rol en verantwoordelijkheid en hebben hier verschillende inzichten bij, wat zich vertaalt in verschillende uitwerkingen. Dit heeft een stagnerende werking op de uitvoering van ondersteuningstrajecten (zowel wat betreft tijd als middelen). Een aantal besturen ervaart de stap naar de gemeente(n) als een extra bureaucratische tussenstap voor de scholen en als een verhoging van de werkdruk.

Als positief wordt ervaren dat de afstemming steeds meer vorm begint te krijgen, door regelmatige overleggen waarbij ook voorschoolse instellingen betrokken zijn en informatie- en leerbijeenkomsten georganiseerd worden voor alle betrokkenen. Besturen die samenwerken (subregio Noord en West) spelen een initiërende rol voor wat betreft bijvoorbeeld het zorgen voor duidelijke afstemmingsroutes.

Met betrekking tot de CJG's zijn de ervaringen wisselend. Een aantal besturen is positief over de casemanagers / contactpersonen en de korte lijnen die hierdoor ontstaan. Anderen geven hier kanttekeningen bij aan: de kwaliteit van de casemanager / contactpersoon is afhankelijk van de persoon die het uitvoert, de rol van de zorgverleners in het CJG is niet altijd zichtbaar noch afgestemd met de school of het expertiseteam, bij signalen over de thuissituatie worden scholen nog niet goed betrokken en er zijn veelvuldige wisselingen van contactpersonen.

Eén bestuur geeft aan dat de gemeente goed meedenkt en regelmatig subsidies beschikbaar stelt. De verantwoording van de middelen kost echter veel tijd en gaat ten koste van de beschikbare tijd voor het werken in de school. Dit wordt als een knelpunt ervaren.

Tot slot noemt een bestuur nog de bereikbaarheid en betrokkenheid van leerplichtambtenaren als zeer positief.

Aanbevelingen voor het SWV

Besturen hebben de volgende aanbevelingen voor het SWV (integraal overgenomen):

Met de monitor komt niet in beeld hoeveel ondersteuning er nodig is bij de verschillende besturen. Op de lijst van ons expertiseteam staan **meer dan 145 leerlingen** (van de 1900) leerlingen en dat is een lijst waarop SBO-leerlingen niet staan. Dit zijn leerlingen met vaak zeer complexe problematiek, in veel gevallen ook een problematische thuissituatie. Wij maken ons hier ernstig zorgen om en zien ook dat het bijna onmogelijk is om met het huidige budget voor Passend Onderwijs deze leerlingen op een goede manier te bedienen.

Routes zijn nog niet altijd helder.

Inzetten voor een soepeler regelgeving /verloop van procedures bij grensverkeer.

Het werkveld kan beter betrokken worden bij bijv.: het maken van de te gebruiken formulieren (bijv. EED), het samenstellen van deze monitor (niet alle vragen zijn eenduidig te beantwoorden en zo ook moeilijk te monitoren. Bijv. de indicatoren zorg en begeleiding (6 indicatoren, waarvan 2 normindicatoren) en zicht op ontwikkeling (alleen dit item of ook aanbod, didactisch handelen en ondersteuning).

Meer samenwerken m.b.t. het verlagen van de lastdruk.

Blijf leerkrachten informeren door festivals.

Makelaarsrol i.v.m. Tripartiete Akkoord.

Helderheid in communicatie en nieuwsbrieven blijven van belang, vooral leesbaar houden van leerkrachten, de site is prettig leesbaar.

Gezamenlijk met andere besturen graag denken over het onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen met bijkomende problematiek. Niet in de zin van aparte klassen, maar op het gebied van expertise in de huidige groepen.

We missen op subregionaal niveau een coördinator / persoon die onafhankelijk meekijkt bij casussen.

Er kan meer duidelijkheid worden gegeven over de verschillende werkgroepen, wat is de taak en welke onderwerpen nemen zij voor hun rekening. Er kan meer duidelijkheid komen over rollen en verantwoordelijkheden in relatie tot passend onderwijs en het SWV 20-01. Welke taken zijn gezamenlijk? Welke taken en verantwoordelijkheden horen bij de subregio en welke bij het schoolbestuur?

Synergie ontbreekt, schoolbesturen zijn autonoom. Samenwerking in de subregio is vrijblijvend. De 'sturing' vanuit het SWV is nauwelijks mogelijk, omdat er geen (gedelegeerde) bevoegdheid is. Het 'leiderschap' als collectief van het SWV is er niet of niet zichtbaar. Er moet goed gekeken worden naar de wijze waarop we samenwerking vorm willen geven, nu lijkt het SWV meer een 'verdeelpunt' en hebben we geen samenwerkingsagenda.

De informatievoorziening naar expertise teams kan verbeterd worden, vooral op inhoud en nieuwe ontwikkelingen.

Aanbieden van scholing aan experts (dit gebeurde in het verleden door de REC's).

Regelmatig expert-bijeenkomsten in de subregio organiseren (3 per jaar) en die voor het hele jaar inplannen.

Het is van belang om helder te zijn welke verantwoordelijkheden bij het SWV liggen en welke bij de individuele besturen. Na het besluit om de middelen door te zetten naar de schoolbesturen is het eigenaarschap over beleid t.a.v. Passend Onderwijs ook voor een groot deel gedelegeerd. Ook is het van groot belang het oor te luister te leggen in die regio's waar het goed loopt. 'Wat doet men daar goed en hoe doet men dat?'

De inhoud van deze monitor vraagt een kritische evaluatie. Krijgt het SWV de informatie die zij nodig heeft? En zijn de kengetallen ook eenduidig en voor generlei discussie vatbaar (een voorbeeld: aantal verplaatsingen van BAO naar BAO i.v.m. de ondersteuningsbehoefte: gaat dit alleen om verplaatsing op initiatief van de school, of ook als naar de mening van ouders er niet wordt ingegaan op de ondersteuningsbehoefte? En wat is 'ondersteuningsbehoefte'? Valt gepest worden daaronder?

Een aanbeveling is om te onderzoeken of inventarisatie via andere bronnen mogelijk is (bijv. via het Onderwijsbureau Meppel, Bron, Scholen op de Kaart).

Ook zou het wenselijk zijn om deze monitor webbased te maken zodat het digitaal ingevuld kan worden de cijfers efficiënt verwerkt worden.

In beeld brengen in hoeverre besturen gebruik maken van de ondersteuning van het SWV.

Aan de hand hiervan bekijken hoe de ondersteuning zo effectief mogelijk ingezet kan worden.

Versterk de *inhoudelijke* samenwerking van zowel het AB als van de subregio's. Dat zou een goede aanvulling zijn op de voornamelijk juridisch - financiële agendapunten die tot nu toe worden besproken.

Probeer de papieren rompslomp zo klein mogelijk te maken, Bekendheid geven aan de mogelijkheid van externe interventie als ouders absoluut geen onderzoek of verwijzing willen. Als de school kan aantonen dat zij handelingsverlegen is, dat de klassen te groot zijn voor de zorg die een kind nodig heeft e.d. zou het goed zijn als ouders moeten instemmen met onderzoek / verwijzing.

Niet te veel commissies optuigen met allerlei formulieren. Blijven delen van elkaars ervaringen en gerichte scholing via netwerkbijeenkomsten.

Het hele IB-netwerk is weggevallen met de komst van Passend Onderwijs. Dit wordt als een gemis ervaren.

Lijnen zijn niet altijd duidelijk, hier mag meer aandacht aan besteed worden.

Delen van informatie / IB-bijeenkomsten.

Samenvatting

Zit de leerling op de juiste plek? Routing, zorgplicht en basisondersteuning in het SWV PO 20-01

In het schooljaar 2014 - 2015 zat - gezien het door besturen ingevulde format van gegevens van 38.819 leerlingen in het BAO - het overgrote deel van deze leerlingen op de juiste plek in het SWV 20-01 PO. Verwijzingen naar het S(B)O waren ruim onder de norm, maar een enkele leerling kon niet tijdig geplaatst worden en 16 leerlingen zijn in dat schooljaar thuiszitter geweest. Voor bijna 1 % van de leerlingen is een OPP gemaakt, voor 1% van de leerlingen is externe (ambulante) begeleiding ingezet en bij 1.8 % van de leerlingen is het CJG betrokken geweest. Deze cijfers zijn niet compleet - een aantal reguliere scholen missen en het S(B)O is niet meegeteld. Ook zijn niet alle cijfers en gegevens absoluut, sommige scholen hebben bijv. hun niet in Bron geregistreerde OPP's wel meegeteld, anderen niet. Ook bleek de vraag naar het inspectie-oordeel moeilijk eenduidig in te vullen. De cijfers kunnen gebruikt worden als nulmeting van het begin van de uitvoering van Passend Onderwijs in het SWV. Voor het opzetten van een goede trendanalyse in de komende jaren is de basis een overzicht van het van alle gegevens van het BAO en het S(B)O. Voor volgend jaar zal een aparte vragenlijst voor het S(B)O zal worden toegevoegd.

Geen enkel bestuur heeft door een tekortkoming in de basisondersteuning leerlingen niet kunnen plaatsen, alhoewel hierbij aangegeven wordt dat de druk op scholen toeneemt en er door een opeenstapeling van problematiek een verhoogd risico op probleemsituaties met (zorg)leerlingen ontstaat (krimp, hogere verwachtingen opbrengsten rijksoverheid, toenemende (gezins)problematiek, toegenomen administratieve druk). Wanneer het niet (langer) lukte de leerlingen te plaatsen, kwam dat door de extra ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. Het S(B)O heeft nog alle leerlingen kunnen plaatsen, maar loopt m.n. vanaf dit schooljaar tegen een verdichting van de problematiek aan. Besturen werken continu en actief aan de versterking en inrichting van de basisondersteuning om zoveel mogelijk leerlingen een passende plek te kunnen bieden. Een aantal besturen doet dit samen: vijf besturen in de regio West, twee besturen in de regio Noord en een tweetal besturen die in meerdere regio's scholen hebben.

Hoe worden de middelen besteed? Verdeling en bestemming van de middelen in het SWV PO 20-01

Vijf besturen hevelen de middelen maandelijks na ontvangst direct over naar de scholen. Het gaat in alle gevallen om éénpitters. Twee scholen zijn vrij om de middel naar eigen inzicht in te zetten, aan de andere scholen zijn voor de inzet voorwaarden verbonden, die te maken hebben met de ondersteuning in de school. Daarnaast zijn er vijf besturen die ervoor gekozen hebben de middelen bovenschools te beheren voor de uitvoering van arrangementen. Van deze middelen worden o.a. externen ingehuurd om arrangementen uit te voeren, wordt IB-formatie ingezet voor de basisondersteuning en wordt een ondersteuningsstructuur ontwikkeld en ingericht. Het merendeel van de besturen heeft tenslotte gekozen voor een combinatie hiervan. Scholen krijgen middelen om de basisondersteuning uit te voeren en te versterken, op bovenschools niveau worden externen bekostigd, worden expertise teams ingericht, kunnen arrangementen worden aangevraagd etc.

Algemene vragen

Volgens veel besturen heeft het schooljaar 2014 - 2015 niet geleid tot grote wijzigingen t.o.v. de jaren voor Passend Onderwijs. De meest genoemde veranderingen zijn: thuisnabij onderwijs en op de eigen basisschool met een breder aanbod, er is een duidelijker omschreven grens van de ondersteuning, de procedures zijn veranderd (maar niet eenvoudiger geworden), er is meer ruimte om middelen voor meer leerlingen in te zetten en te bundelen én er is een sterke focus op verbetering in de ondersteuningsstructuur.

Er wordt inmiddels beter en meer specifiek gekeken naar de onderwijsbehoeften van een leerling en naar wat een leerling nodig heeft, waarbij geleidelijk aan een verschuiving plaatsvindt naar systeembegeleiding: wat heeft de leerkracht nodig? Veel besturen hebben een expertiseteam ingericht, scholen en besturen zoeken elkaar meer op en er vinden nieuwe ontwikkelingen plaats in het kader van leerling ondersteuning, zoals bijv. observatieplaatsen voor leerlingen en 'stageplaatsen' voor leerkrachten in het SBO. Opgemerkt moet worden dat het voor kleine besturen een ander verhaal is: voor hen is het moeilijker geworden de juiste zorg en ondersteuning te vinden (opheffing REC's) en hun aanbod te verdiepen of uit te breiden.

Besturen willen de manier waarop zij vorm hebben gegeven aan Passend Onderwijs en de specifiek ontwikkelde expertise en mogelijkheden delen met andere besturen om zo van elkaar en met elkaar te leren. Hierbij wordt door een aantal besturen aangegeven dat het inhoudelijk overleg binnen de subregio frequenter kan en dat kennisdeling met andere besturen wordt gemist. Ondersteuningssystemen zouden effectiever en haalbaarder zijn als er meer gezamenlijk wordt opgetrokken en voorzieningen toegankelijk zijn voor een grotere groep scholen en leerlingen. Te denken valt hierbij bijv. aan een afdeling voor hoogbegaafde kinderen met bijkomende problematiek.

Besturen zien positieve effecten van het zorgplicht-principe, zoals dat de verantwoordelijkheden helder zijn, het aannamebeleid verbreed is en beter in beeld is welke ondersteuning wel en niet geboden kan worden. Voor ouders is het daarnaast een positieve ontwikkeling dat zij niet meer van school naar school hoeven te zeulen met hun kind.

Deze positieve ontwikkelingen kunnen ook zo omslaan naar negatieve effecten: ouders die misbruik maken van hun nieuwe rechten, scholen die te lang wachten met het verwijzen van leerlingen of het toelaten van leerlingen.

De besturen die personeel ambulante begeleiding hebben overgenomen a.g.v. het Tripartiete Akkoord zijn hier zeer positief over: de overname heeft de interne teams versterkt. Niet alle besturen hebben personeel overgenomen, voor kleine besturen is het een moeilijke opgave en niet alle besturen waren op de hoogte van hun verplichtingen.

Ongeveer de helft van de besturen geeft aan dat de basisondersteuning (in principe) uitvoerbaar is voor hun basisscholen, waarbij dyslexie als knelpunt wordt ervaren. Ongeveer de andere helft ziet verschillen tussen hun scholen en weet niet zeker of alle scholen kunnen voldoen aan de basisondersteuning. Er wordt flink ingezet op scholing, IB-ontwikkeling, een goed ondersteuningssysteem en versterking van de externe ondersteuning.

Wat betreft de TLV's voor SO en SBO is het merendeel van de besturen positief: er wordt vaak gemeld dat het goed loopt. Als aandachtspunten worden o.a. genoemd: grensverkeer, de administratieve druk rondom herindicering en overgang VSO, de eisen die aan het dossier worden gesteld etc.

Veel besturen zien nog geen opbrengsten van eventueel inspectiebezoek in relatie tot leerling ondersteuning. Opbrengsten die wel genoemd worden, hebben te maken met o.a. een planmatige aanpak, het analyseren van leerlinggegevens en opbrengsten van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Besturen ervaren de afstemming met gemeente(n) zeer wisselend, in het algemeen wordt de transitie jeugdzorg als een langzaam en ingewikkeld proces gezien. De procedures rondom dyslexie worden vaak als voorbeeld genoemd van onduidelijke en daardoor vertragende afstemming. Positief is dat de afstemming steeds meer vorm begint te krijgen door regelmatige overleggen waarbij alle partners (ook voorschoolse instellingen) betrokken zijn.

Tot slot geven de besturen het SWV een aantal aanbevelingen mee m.b.t. het oplossen van knelpunten, informeren en het samen expertise delen en ontwikkelen.

Alles bij elkaar genomen is Passend Onderwijs in het schooljaar 2014 - 2015 goed van start gegaan in het SWV PO 20-01. Er wordt meer gekeken naar wat de leerling en zijn / haar leerkracht nodig heeft, er is meer financiële ruimte om middelen voor meer leerlingen in te zetten en er wordt sterk ingezet op versterking en verdieping van de basisondersteuning en het ondersteunen van expertise teams bij het arrangeren (advisering en uitvoering). Dit geldt met name voor de grotere besturen en samenwerkende besturen. Voor kleinere besturen en éénpitters is het veel lastiger geworden nu er meer gevraagd wordt van de scholen en de externe expertise (cluster 3 en 4) niet meer zomaar beschikbaar is. Ook grotere en samenwerkende besturen geven aan behoefte te hebben aan samenwerking, zodat besturen niet alles zelf hoeven te verzinnen en voorzieningen voor specifieke doelgroepen die leerlingen van buitenaf aantrekken door meerdere besturen 'gedragen' worden. Voor de komende jaren is van belang om - uitgaande van de autonomie van de verschillende besturen - tot een vorm van samenwerking op subregionaal niveau te komen, zodat met alle scholen een dekkend aanbod aan alle kinderen kan worden gedaan.

Bijlage 1

Overzicht van de respons

Bestuur	Respons
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Ja
Gemeente Vlagtwedde	Ja, ingevuld door twee basisscholen (5 ontbreken)
Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld	Ja, gezamenlijk met Penta Primair, Westerwijs, Noorderbasis en (gedeeltelijk) COG Drenthe
Schoolbest. voor PO en VO tussen Lauwers en Eems st.	Ja
Christelijke Onderwijsgroep Drenthe	Ja, gedeeltelijk gezamenlijk met Penta Primair, Westerwijs, Noordenveld
C.J.S. De Kring	Ja
Vereniging voor Prot. Chr. Basisonderwijs te Ten Boer	Ja
Gereformeerde Schoolvereniging Westernieland e.o.	Ja
St. Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen	Ja, ingevuld door SO (1), SBO (2) ontbreekt
Vereniging Jenaplanonderwijs Noord	Nee
Vereniging voor Gereformeerd PO Noordoost Nederland	Ja
Stichting Groningse Schoolvereniging	Ja
Vereniging voor PCO Noord Groningen	Ja
Scholengroep Perspectief	Nee
Stichting Regionaal Expertisecentrum Noord Nederland 4	Ja
Stichting Penta Primair	Ja, samen met Noordenveld, Westerwijs, Noorderbasis en (gedeeltelijk) COG Drenthe
St. Christelijke Primair Onderwijs Noordkwartier	Ja, samen met Marenland
St. Openbaar Onderwijs Marenland	Ja, samen met Noordkwartier
St. Openbaar Onderwijs Oost -Groningen	Ja, SBO (1) en SO (1) ontbreken
St. Openbaar Primair Onderwijs Slochteren	Ja
Scholengroep OPRON	Ja, twee basisscholen en 1 SBO ontbreken
VCO Midden- en Oost-Groningen	Ja
Stichting Westerwijs	Ja, bijlage 1 (de leerlingen) ontbreekt, verder samen met Noordenveld, Penta Primair, Noorderbasis en (gedeeltelijk) COG Drenthe
Stichting Baasis	Nee
Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Ja, 4 basisscholen ontbreken en SBO (1) en SO (2) ontbreken
Noorderbasis	Ja, voor de subregio Noord samen met Noordenveld, Penta Primair, Westerwijs en (gedeeltelijk) COG Drenthe, en apart voor de overige scholen, SO (1) en SBO (1) ontbreken
Stichting Primenius	Ja
Stichting Katholieke Onderwijs Centrale Groningen	Ja
VCO Haren en Onnen	Ja
VCO Groningen	Nee
Stichting Sint Nicolaasschool	Ja
Stichting Vrijescholen Athena	Nee

Bijlage 2

SWV PO 20-01 TLV's afgehandelde dossiers (405)

periode: 1-8-2014 tot 31-7-2015

Positieve beschikkingen			403			Negatieve beschikkingen			2		
						Aantal ingetrokken aanvragen			3		
Aanmeldstatus						Schoolsoort			Bekostiging		
Eerste aanmelding	313	78%	Cluster 4	49	12%	Laag	132	33%	Midden	14	3%
Herindicatie	19	5%	LG	14	3%	n.v.t.	257	64%			
Onderinstroom	71	18%	LZ	14	3%		69	17%			
			SBO	257	64%						
			ZML	69	17%						
Instroom						Instroom naar Aanmeldstatus					
Cluster 4	54	12%	4		1%	332	Eerste aanmelding	75%	29	Herindicatie	7%
LG	21	5%	75	Onderinstroom	17%						
LZ	15	3%									
SBO	268	61%									
ZML	82	19%									

Bijlage 3

SWV PO 20-01 TLV's en de aanvragende schoolbesturen - scholen
periode: 1-8-2014 tot 31-7-2015

Bestuur	Bezoekplaats	Aantal TLV's
Attendiz	Het Sloepje Enschede 1	<i>Attendiz 1</i>
Conod	CBS de Klister 1 CBS de Wegwijzer 1	<i>Conod 2</i>
De Haagse Scholen	P.H. Schreuderschool Den Haag 1	<i>De Haagse Scholen 1</i>
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	J. Albrondaschool Kiel-Windeweer 1 Jan Ligthartschool Westerbroek 1 OBS Het Ruimteschip Hoogezand 2 OBS Nico Bulderschool Hoogezand 2 SBO de Zwaaiikom Hoogezand 5 W.A. Scholtenschool Foxhol 1	<i>Gemeente Hoogezand-Sappemeer 12</i>
Gemeente Vlagtwedde	OBS de Clockeslach Vlagtwedde 1 OBS de Vlinder Ter Apel 4	<i>Gemeente Vlagtwedde 5</i>
KOC	St. Michaëlschool Groningen 1	<i>KOC 1</i>
Lauwers en Eems	NBS de Sterren Uithuizermeeden 2 OBS de 9 Wieken Winsum 1 OBS de Octopus Eenrum 1 OBS Lydinge Leens 1 OBS Mandegoud Kloosterburen 1	<i>Lauwers en Eems 6</i>
Noorderbasis	GBS de Brug Zuidhorn 1 GBS de Rank Roden 1 GBS De Springplank Leek 1 GBS Johannes Bogerman Groningen 2 SBO de Meerpaal Groningen 3	<i>Noorderbasis 8</i>
Noordkwartier	CBS de Meerpaal Delfzijl 1	<i>Noordkwartier 1</i>
O2G2	Boerhaaveschool Groningen 1 De Swoaistee Groningen 2 Groninger Buitenschool SO Haren 9 Mytyschool PJF SO Haren 9 OBS Borgman Groningen 3 OBS de Beijumkorf Groningen 3 OBS de Brederoschool Groningen 1 OBS de Feniks Groningen 3	

Bestuur	Bezoekplaats	Aantal TLV's
	OBS de Pendinghe Groningen 3 OBS de Ploeg Groningen 5 OBS de Sterrensteen Groningen 5 OBS de Vuurtoren Groningen 2 OBS Joseph Haydn Groningen 1 OBS Karrepad Groningen 2 OBS Oosterhoogebrug Groningen 3 ODS de Starter Groningen 2 OJS de Petteflet Groningen 3 SBO dr. Bekenkampschool Groningen 14 Siebe Jan Boumaschool Groningen 1 W.A. van Lieflandschool SO Groningen 11 W.A. van Lieflandschool VSO Groningen 1	02G2 84
Openbaar Onderwijs Emmen	SBO Catamaran Emmen 1	<i>Openbaar Onderwijs Emmen 1</i>
Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld	OBS de Poolster Nieuw Roden 2 OBS de Tandem Roden 2 OBS Het Valkhof Roden 1 OBS 't Spectrum Peize 2 ODBS de Lindehof Een 1 SBO 't Hoge Holt Roden 4	<i>Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld 12</i>
OPO Furore	SBO It Heechhof Drachten 1	<i>OPO Furore 1</i>
PCBO Smallingerland	SBO Sjalom Drachten 3	<i>PCBO Smallingerland 3</i>
Penta Primair	CBS de Borgstee Grijpskerk 1 CBS De Bron Marum 3 CBS de Parel Roden 2 CBS de Wingerd Oldehove 2 CBS Jan Kuipers Grootegast 3 CBS Rehoboth Oldekerk 1 CBS 't Fundament Lutjegast 1 CPO de Delta Zevenhuizen 1 PCBS de Klister Opende 1 Samenwerkingsschool de Adeborg Aduard 2 SWS de Groene Borg Kornhorn 1	<i>Penta Primair 18</i>
Plateau Openbaar Onderwijs Assen	SBO de Meander Assen 1	<i>Plateau Openbaar Onderwijs Assen 1</i>
Primenius	Jenaplanschool in de Manne Veendam 4 Mgr. Bekkersschool Veendam 1 RKBS H. Gerardus Ter Apel 1 RKBS Jenaplan St. Willibrordus Oude Pekela 1 RKBS St. Walfridus Bedum 1 Samenwerkingsschool Pork Ter Apel 1 St. Antoniuschool Sappemeer 3 St. Josephschool Zandberg 1	

Bestuur	Bezoekplaats	Aantal TLV's
	Willibrordschool Stadskanaal 3	<i>Primenius 16</i>
RENN4	De Aventurijn SO Assen 2 Prof. W.J. Bladergroenschool Groningen 24 Prof. W.J. Bladergroenschool, loc 't Mozaïek Groningen 10 Prof. W.J. Bladergroenschool, Appingedam 2 Prof. W.J. Bladergroenschool, Winschoten 8 SBO de Delta Appingedam 5 SO de Zwaai Drachten 1	<i>RENN4 52</i>
Scholengroep Opron	Margaretha Hardenbergschool SO Veendam 10 OBS de Oleander Stadskanaal 1 OBS de Sleutel Wildervank 1 OBS de Viermaster Veendam 2 OBS Inspecteur Amerikaschool Noordbroek 3 SBO Wim Monnereauschool Veendam 5	<i>Scholengroep Opron 22</i>
Scholengroep Perspectief	CBS de Lindenborgh Musselkanaal 2 CBS de Verbindingsweg Musselkanaal 1 CBS Het Gebint Sellingen 1 CBS Oranje Nassauschool Stadskanaal 2 De Meidoornschool SO Stadskanaal 10 OBS Mr. Neuteboom Stadskanaal 1 SBO de Baldakijn Stadskanaal 9	<i>Scholengroep Perspectief 26</i>
SO Fryslân	School Lyndensteyn Beetsterzwaag 1	<i>SO Fryslân 1</i>
S000G	De Meentschool SO Winschoten 8 OBS Beukenlaan Winschoten 2 OBS de Kleine Dollard Winschoten 2 OBS de Linde Nieuwe Pekela 2 OBS de Noordkaap Oostwold 1 OBS de Tweemaster Winschoten 2 OBS de Uilenburcht Beerta 2 OBS de Vlonder Wedde 1 OBS Feiko Clock Oude Pekela 1 OBS Houwingaham Bad Nieuweschans 2 OBS Westerschool Bellingwolde 1 SBO Delta Winschoten 1 SWS de Driesprong Vriescheloo 2	<i>S000G 27</i>
St. voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs Sneek	SBO de Sûdwester Sneek 2	<i>St. voor Christelijk Speciaal Basisonderwijs Sneek 2</i>
Stichting Alkmaarse Katholieke Scholen	SBO de Vlindertuin Alkmaar 1	<i>Stichting Alkmaarse Katholieke Scholen 1</i>
Stichting Christelijk Primair Onderwijs Noordkwartier	CBS de Triangel Appingedam 1 CBS de Windroos Delfzijl 2	<i>Stichting Christelijk Primair Onderwijs Noordkwartier 3</i>

Bestuur	Bezoekplaats	Aantal TLV's
Stichting Christelijk Speciaal Basisonderwijs Leeuwarden	CSBO Aquamarijn Leeuwarden 1	<i>Stichting Christelijk Speciaal Basisonderwijs Leeuwarden 1</i>
Stichting Groningse School Vereniging	Groningse Schoolvereniging Groningen 2	<i>Stichting Groningse School Vereniging 2</i>
Stichting Katholiek Primair Onderwijs Etten-Leur (SKPOEL)	SBO het Kompas Etten-Leur 1	<i>Stichting Katholiek Primair Onderwijs Etten-Leur (SKPOEL) 1</i>
Stichting Katholieke Onderwijs Centrale Groningen	Bisschop Bekkersschool Groningen 1	<i>Stichting Katholieke Onderwijs Centrale Groningen 1</i>
Stichting Kentalis Onderwijs	Tine Marcusschool Groningen 3	<i>Stichting Kentalis Onderwijs 3</i>
Stichting Openbaar Onderwijs Marenland	OBS de Garven Delfzijl 1 OBS de Vuurvlinder Appingedam 2 OBS de Zandplaat 't Zandt 1 OBS Fiepko Coolman Spijk 1 OBS Noorderbreedte Delfzijl 1 Togtemaarschool Bedum 1	<i>Stichting Openbaar Onderwijs Marenland 7</i>
Stichting OPO Borger-Odoorn	Daltonschool Ees 1 OBS de Ekkelhof 1 OBS de Westhoek Tweede Exloërmond 1	<i>Stichting OPO Borger-Odoorn 3</i>
Stichting Primah	OBS Bonnen Gieten 1	<i>Stichting Primah 1</i>
Stichting Promes	Reestoeverschool Meppel 1	<i>Stichting Promes 1</i>
Stichting School	SBO De Watergeus Lelystad 1	<i>Stichting School 1</i>
Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG)	CSBO Fiduciaschool Groningen 10 De Wingerd SO Groningen 7 SBO de Kimkiel Groningen 11	<i>Stichting voor Christelijk Speciaal Onderwijs Groningen (SCSOG) 28</i>
Stichting Westerwijs	OBS De Molenberg Grootegast 1 OBS De Nijenoert Leek 1 OBS De Springplank Marum 1 OBS De Tweemaster Leek 1 SWS de Gavelander Oostwold 1	<i>Stichting Westerwijs 5</i>
VCO Groningen	Anne Frankschool Groningen 3 CBS Aquamarijn Groningen 1	

Bestuur	Bezoekplaats	Aantal TLV's
	CBS de Heerdstee Groningen 1 CBS de Hoeksteen Groningen 8 CBS de Kleine Wereld Groningen 5 CBS de Wegwijzer Groningen 4 CBS het Kompas Groningen 1 De Tamarisk Groningen 1	<i>VCO Groningen 24</i>
VCO Haren	CBS De Borg Haren 1	<i>VCO Haren 1</i>
VCO Midden en Oost-Groningen	CBS De Parel Muntendam 1 CBS de Vossenburcht Winschoten 1 CBS de Wegwijzer Slochteren 1 CBS Het Galjoen Sappemeer 3 CBS Mons Sinai Heiligerlee 1 CBS 't Haimstee Veendam 2	<i>VCO Midden en Oost-Groningen 9</i>
VCPO Noord-Groningen	CBS de Borg Winsum 1 CBS de Rank Warffum 1 CBS Koning Willem Alexander Uithuizen 1 Hendrik de Cockschool Ulrum 1	<i>VCPO Noord-Groningen 4</i>
VGPO Noordoost Nederland	Dr. R.J. Damschool Uithuizermeeden 1 GBS Klim-op Middelstum 2	<i>VGPO Noordoost Nederland 3</i>
VPCBO Ten Boer	CBS de Fontein Ten Boer 1	<i>VPCBO Ten Boer 1</i>